

Miljøgodkendelse jf. Husdyrbrugloven § 16a

Go-Gris I/S, Rødkildevej 3, 8660 Skanderborg

Marts 2026

Skanderborg
Kommune

DATABLAD

Beliggenhed	Rødkildevej 3, 8660 Skanderborg
Ejer	Go-Gris I/S
Adresse	Sattrupvej 12, 8752 Østbirk
Tlf. nr.	40840510
E-mail.	jonas@go-gris.dk
Matr. Nr. og Ejerlav	16a og Tåning By, Tåning
CVR nr.	30979303
CHR. nr.	87857
Ejendoms nr.	8327362
Driftsansvarlig	Jonas W. Midtgård
Brugstype	IE-Slagtegrise
Tilsynsmyndighed	Skanderborg Kommune
Godkendelses dato	5. marts 2026
Næste revurdering	2034

Indhold

1.	Afgørelse	5
1.1	Godkendt produktionsareal	5
1.1.1	Alternativer	6
1.1.2	Frist for udnyttelse	6
1.2	Vilkår	6
1.2.1	Generelle vilkår	6
1.2.2	Vilkår om produktionsareal	7
1.2.3	Vilkår til ventilation og luftrensning	8
1.2.4	Vilkår om støj	9
1.2.5	Vilkår om lys	9
1.2.6	Vilkår om håndtering af affald	10
1.2.7	Vilkår om bekæmpelse af skadedyr	10
1.2.8	Vilkår om håndtering af gylle og vaskevand	10
1.2.9	Vilkår om egenkontrol	10
1.2.8	Vilkår til forebyggelse af uheld	11
1.2.9	Vilkår ved ophør	11
1.3	Offentliggørelser	11
1.4	Klagevejledning	12
1.5	Resume af godkendelse	13
1.5.1	Beskrivelse af det ansøgte projekt	13
1.5.2	Forurening og gener fra husdyranlægget	13
1.5.3	Landskabelige- og kulturhistoriske værdier	14
1.5.4	BAT	14
1.5.5	Afgørelse	14
2.	Ansøgning og Miljøvurdering	15
2.1	Lovgivningsmæssig baggrund	15
2.1.1	Erhvervsmæssigt nødvendighed	15
2.1.2	Tilknytning til eksisterende bebyggelse	15
2.2	Beskrivelse af det ansøgte projekt	15
2.3	Produktionsareal og husdyrhold	16
2.4	Anlæg og Beliggenhed	17
2.4.1	Faste afstandskrav	17
2.4.2	Dispensation til naboskel	18
2.4.3	Opbevaringskapacitet	18
2.4.4	Affald	19
2.5	Lugt	20
2.5.1	Staldsystem og dyrehold	21
2.6	Andre potentielle nabogener	21
2.6.1	Skadedyr	21
2.6.2	Støv	22
2.6.3	Støj	22
2.6.4	Lys	22
2.6.5	Transporter til og fra ejendommen	23
2.7	Jord, grundvand og overfladevand	25
2.7.1	Jord og grundvand	25
2.7.2	Håndtering af overfladevand	25

2.8	Natur	26
2.8.1	Natura 2000, kategori 1 natur	27
2.8.2	Anden beskyttet natur, kategori 2 og 3 natur	28
2.8.3	Bilag IV arter	30
2.9	Landskabelige- og kulturhistoriske værdier	30
2.9.1	Landskab.....	30
2.10	BAT.....	33
2.10.1	Ammoniak	34
2.10.2	Fodring.....	35
2.10.3	Vand- og energiforbrug.....	35
2.10.4	Management og miljøledelse	36
	Bilag 1 – Ny stald med oprindeligt terræn	38

1. Afgørelse

1.1 Godkendt produktionsareal

Skanderborg Kommune har den 23. marts 2025 modtaget første version af ansøgning om miljøgodkendelse for husdyrproduktionen på Rødkildevej 3, 8660 Skanderborg, ejet af Go-Gris I/S, Sattrupvej 12, 8752 Østbirk, på matrikel nr. 16a Tåning By, Tåning m.fl. omhandlende følgende:

Skanderborg Kommune meddeler hermed godkendelse til et produktionsareal på 770+6.900 m² på Rødkildevej 3, 8660 Skanderborg, bestående af:

- 770 m² eksisterende stald+6.900 m² ny stald til slagtegrise
- Ny gyllebeholder på 4.920 m³

Staldanlæggene kan med denne Godkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne, som ses i vilkår 1.2.2

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til *Husdyrbrugloven*¹ §16a, stk. 2, nr. 2– samt reglerne i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*², som begge har til formål at begrænse forurening og gener fra erhvervs-mæssige husdyrbrug.

Afgørelsen er truffet på grundlag af ansøgning nr. 248724, herunder de beregningsmodeller, som indgik i ansøgningssystemet d. 1. december 2025 og kommunens registreringer og vurderinger. Se yderligere under afsnit 3.

Det aktuelle projekt er vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*. Projektet forudsættes at leve op til de gældende vand- og naturplaner.

Godkendelsen erstatter den tidligere godkendelse (revurdering fra 6. maj 2021) på samme ejendom. Der stilles nye vilkår, som skal sikre at den samlede produktion lever op til kravene i *Husdyrbrugloven*.

Hvis denne godkendelse påklages og derefter hjemsendes, eller ændres til et afslag, vil den oprindelige godkendelse (revurdering) fra maj 2021 fortsat være gældende.

Miljøgodkendelse efter § 16a i *Husdyrbrugloven* til slagtegrise skal revurderes efter 8 år og derefter hvert 10. år. Tilsynsmyndigheden kan ændre vilkårene i tilladelsen ved påbud eller nedlægge forbud imod fortsat drift, når der er forløbet 8 år efter meddelelsen af tilladelsen, jf. *Husdyrbrugloven* § 41.

Der gøres opmærksom på, at etablering af de nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet tilladelse til:

- udledningen af overfladevand
- landzonetilladelse til eventuelle terrænændringer
- byggetilladelse

fra Skanderborg Kommune.

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025 af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning mv.

² *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* nr.1089 af 316. august 2024

I øvrigt gøres opmærksom på, at godkendelsen ikke fritager fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse, dispensation eller lignende efter anden lovgivning og for andre bestemmelser.

1.1.1 Alternativer

I den miljøtekniske redegørelse er beskrevet og vurderet andre placeringer af anlægget omkring Rødkildevej 3, som i højere grad vil påvirke landskabet og omkringliggende natur. Her er også o-alternativet også beskrevet.

Den ansøgte placering er vurderet som den mest optimale både i forhold til påvirkning af landskabet, og i forhold til påvirkning af omkringliggende naturområder, hvor der samtidig er taget hensyn til optimering af driften anlægget.

1.1.2 Frist for udnyttelse

Senest 6 år efter godkendelsen er meddelt, skal godkendelsen være udnyttet. Det vil sige at nyt byggeri skal være færdigmeldt og produktionen startet. Hvis en del af afgørelsen ikke er udnyttet, bortfalder den del, som ikke er udnyttet.

Hvis godkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet.

1.2 Vilkår

Denne godkendelse meddeles på nedennævnte vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

1.2.1 Generelle vilkår

1. Et eksemplar af nærværende godkendelse skal til enhver tid være tilgængelig på landbruget, og driftspersonalet skal være orienteret om indholdet i godkendelsen.

Landbrugets indretning og drift skal miljømæssigt være i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for godkendelsen, herunder de vilkår som er stillet for godkendelsen.

2. Beredskabsplanen skal være umiddelbart tilgængelig for alle med ærinder i staldene
3. Den nye vej nord for det nye anlæg, må alene anvendes i dagtimerne; til daglig indsamling af døde grise og nødvendig kørsel i personbiler, fx håndværkere med ærinde i stalden. Derudover alene som brandvej
4. Opbevaring af diesel og fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
5. Foderanlæg skal være afblændet og vand frakoblet i de ældste stalde, som ikke er omfattet af denne godkendelse, senest når den nye stald tages i brug.

6. Bygningerne med stalde taget ud af drift, skal være rengjort og sikret mod skadedyr seneste seks måneder efter den nye stald er taget i brug.

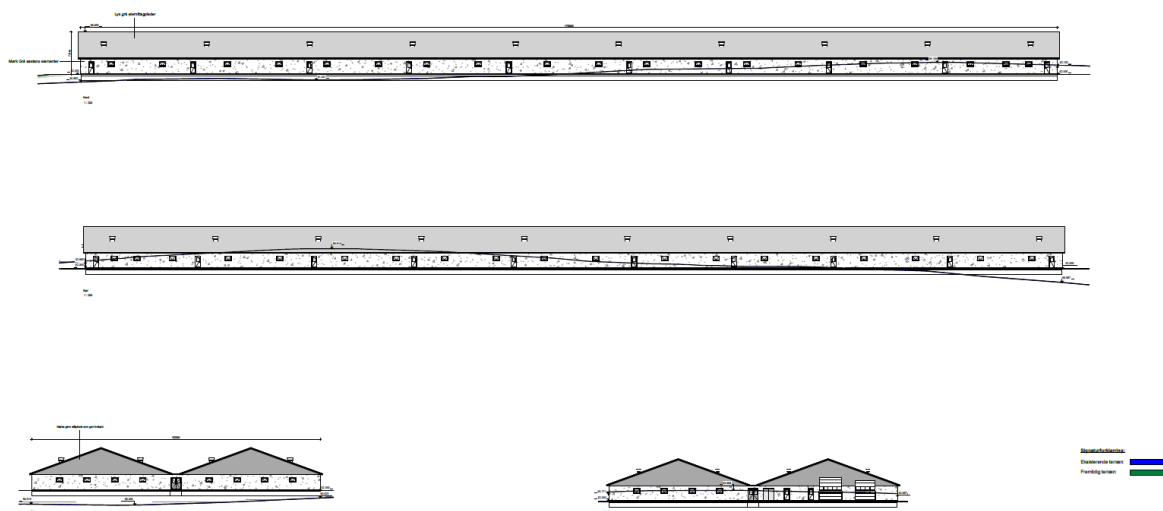
1.2.2 Vilkår om produktionsareal

7. Godkendt produktionsareal

Tabel 1-1 Tilladt produktionsareal

Stald og dyretype	Produktionsareal, m ²	Gulvtype	Teknologi
Slagtegrisestald - 1995 Flex gruppe; små-grise- og slagtesvin	770	Kummer under hele staldarealet	Ingen
Slagtegrisestald – ny Flexgruppe; små-grise- og slagtesvin	6.900	25-49% fast gulv	SKOV A/S FAC combi-cleaner med punktudsugning. I drift hele året
I alt	7.670		

Staldanlæggene kan med denne godkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne.

Figur 1-1 Terræn i forhold til den nye stald. Se også bilag 1.

8. Den nye stald må maksimalt være 8 m høj, målt fra det nye terræn, maksimalt kote 92
9. Den nye stald skal opføres i mørkegrå farver (søsten). Taget skal holdes i så mørk grå som muligt
10. Den nye gyllebeholder må max være 9 m inkl. teltoverdækning fra terræn og placeret i eksisterende beplantning, jf. figur ovenfor. Teltoverdækningen skal være mørk grå.
11. Beplantningen omkring det nye anlæg skal etableres oven for anlægget på kanten til overgangen til det naturlige terræn. Det skal bestå af hjemmehørende arter i minimum fire rækker med hjemmehørende arter. Jf. figur 1-2.

12. Beplantningen skal være etableret inden der sættes dyr i de nye staldafsnit. Både ny og eksisterende beplantning skal løbende vedligeholdes

c

Figur 1-2 Beplantning omkring det ansøgte anlæg. Rød skravering er eksisterende beplantning som bevares.

13. Det eksisterende læhegn syd for den nye stald skal så vidt muligt bevares (minimum 90 m)
14. Der skal ansøges om en særskilt tilladelse til afledning af tagvand og overfladevand fra befæstede arealer ved Skanderborg Kommune. Der skal være opnået tilladelse og håndteringen være etableret, inden den nye stald tages i brug.
15. Der skal søges og opnås landzonetilladelse til håndtering af overskudsjord, i det omfang det anvendes til terrænregulering, inden der gives byggetilladelse
16. Der skal være teltoverdækning på alle tre gyllebeholdere
17. Der skal etableres gyllealarm på den nye gyllebeholder

1.2.3 Vilkår til ventilation og luftrensning

18. Afkast fra 12 ud af 15 sektioner i den nye stald skal tilsluttes et Combi-cleaner luftrensningsanlæg
19. Luftrenseren skal forsynes med en differenstrykmåler, vandmåler, pH-sensor samt ledningsevnesensor. Ledningsevne- og pH-sensorer skal være placeret i bundkar til filter 1.
20. Ventilationssystemet skal være dimensioneret til at luftrensningsanlægget behandler 84.000 m³ luft/time, hvilket svarer til 10 % af den maksimale dimensionerede ventilationskapacitet fra den nye stald. De første 0- 7000 m³ luft/time udsugningsluft skal altid ledes gennem luftrenseanlægget.

21. Luftreanseanlægget skal være i drift året rundt. Dog med forbehold for mindre driftstop i forbindelse ved rengøring, vedligehold og service
22. Luftreansningsanlæggets ledningsevne skal være indstillet i henhold til SKOV's anbefalinger og må ikke overstige 180 mS/cm i bundkar ved filter 1. pH værdien skal være indstillet i henhold til SKOV's anbefaling på 3 pH.
23. Tryktabet over luftreanseanlægget bør ikke overstige 85 pascal (Pa)
24. Luftreanseanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget. Se yderligere under vilkår 1.2.9 om Egen Kontrol.

1.2.4 Vilkår om støj

25. Husdyrbrugets bidrag til støjniveauet målt ved nabobeboelse i det åbne land må i intet punkt overstige følgende grænseværdier:

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	Ref.tid 7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	Ref.tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	Ref.tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	Ref.tid 1 timer
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	Ref.tid ½ timer

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger. Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

Målinger eller beregninger til kontrol af, at støjvilkåret er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dog kan målinger/beregninger kun forlanges en gang årligt, såfremt målingerne viser, at støjgrænserne er overholdt.

Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er akkrediteret af DANKA eller godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling-ekstern støj". Udgifter dertil afholdes af virksomheden.

26. På pladsen vest for den nye stald/indkørslen til den nye foderlade, må der ikke være bakkende lastbiler i natperioden.

1.2.5 Vilkår om lys

27. Der må ikke etableres udendørs belysning på den østlige gavl og nordlige langside af den nye stald
28. Udendørs belysning mod syd og vest på den nye stald, må kun være tændt, når det er nødvendigt for arbejde i forbindelse med anlægget

1.2.6 Vilkår om håndtering af affald

29. Affald skal opbevares på en måde, som ikke medfører forurening af omgivelserne, herunder jord, grundvand, vandløb eller luft
30. Der skal foreligge dokumentation for korrekt sortering og bortskaffelse af affald f.eks. i form af kvitteringer fra aftagende firmaer.
31. Døde dyr skal anmeldes til afhentning senest inden for 24 timer efter konstatering af dødsfaldet. Hvis opbevaringen sker i en container, kan det vente indtil containeren er fuld, dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter påfyldning af containeren er begyndt.
32. Døde dyr skal i tidsrummet indtil afhentning opbevares således, at de er afskærmet mod hunde og vilde dyr på en måde, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

1.2.7 Vilkår om bekæmpelse af skadedyr

33. Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Danmarks Jordbrugsforskning, skadedyrlaboratoriet.
34. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

1.2.8 Vilkår om håndtering af gylle og vaskevand

35. I forbindelse med påfyldning af gyllevognen må der ikke spildes flydende husdyrgødning på jorden således, at der er fare for forurening af jord, grundvand, vandløb eller dræn.
36. Der skal anvendes gyllevogn med påmonteret kran, som svinger ind over tanken, eller der skal anlægges en læsseplads, hvorfra spild ledes til en opsamlingsbeholder.
37. Gødning og vaskevand fra udleveringsrampen skal ledes til gyllekanalerne eller til en opsamlingsbeholder og videre til gyllebeholderen.
38. Flydende foder eller gødningsstoffer må ikke ved spild kunne afledes til dræn eller vandløb.
39. Spildevand fra vask af stalde betragtes som flydende husdyrgødning, som skal ledes til en gyllebeholder, da det kan indeholde rester af foder og gødning.
40. Opbevaringsanlæggene for husdyrgødning på ejendommen skal have en opbevaringskapacitet på mindst 9 måneder.

1.2.9 Vilkår om egenkontrol

41. Det skal kunne dokumenteres at ovenstående vilkår er overholdt. Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvorefter følgende skal fremgå:
  - Dokumentation for 9 måneders opbevaringskapacitet
  - Dokumentation for håndtering af affald
  - Dokumentation for drift af valgt teknologi –
    - Ledningsevnen skal registreres som minimum på time basis.
    - Luftrensingsanlæggets driftstid
    - Måling af vandforbrug og tryktab
    - Registreringen skal ske løbende i FAC Combi-cleaner PE styring

- Enhver form for driftsstop herunder rengøring/skiftning af filtre mv. skal registres i en logbog
  - Serviceaftaler jf. producentens foreskrifter og vejledninger: skriftlig aftale om serviceeftersyn af luftrenseanlægget, mindst hver fjerde måned. Kalibrering af måling af ledningsevne og pH skal foretages mindst én gang om året
  - Kommunen skal orienteres, hvis luftrenseanlægget er ude af drift i en periode på mere end 5 dage
  - Logbogen og de elektroniske registreringer af data, kontrolrapporter og dokumentation for kalibrering skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år, og forevises kommunens forlangende
  - Forbrug af vand og el
  - Dokumentation for fasefodring (IE- slagtesvin el. kyllinger)
  - Dokumentation for min. 100 pct. fytase eller andet letfordøjeligt uorganisk fosfor (IE- slagtesvin el. kyllinger)
  - Miljøledelse; miljøpolitik ud fra de aktuelle miljøforhold på ejendommen, fastsatte miljømål og en handlingsplan.
42. Miljøledelse – for IE-virksomheder, som indeholder; Miljøpolitik ud fra de aktuelle miljøforhold på ejendommen, fastsatte miljømål og en handlingsplan.

1.2.8 Vilkår til forebyggelse af uheld

43. Landbruget skal indrettes og drives således, at spild og andet utilsigtet udslip af forurenende stoffer forhindres og forebygges.
44. Pumpning af gylle til gyllevogn skal ske under opsyn. Pumpeanlægget til og fra gyllebeholderen skal være udformet, så pumpen ikke kan aktiveres ved et tilfælde, evt. ved brug af nøgle.
45. Der skal foreligge en beredskabsplan på ejendomme, med relevante kort og telefonnumre.
46. Ved uheld der afstedkommer risiko for forurening af miljøet, skal beredskabet straks orienteres via tlf. 112.

1.2.9 Vilkår ved ophør

47. Ved ophør af driften på ejendommen skal stalde m.v. rengøres og alle oplag af husdyrgødning, foder, affald og lignende bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.

1.3 Offentliggørelser

Skanderborg Kommune annoncerede på hjemmesiden fra 27. marts til 11. april 2025, at kommunen har modtaget en ansøgning. Herunder at interesserede kunne få ansøgningsmaterialet tilsendt og/eller anmode om at få udkast til godkendelsen tilsendt, når den er klar. Kommunen fik ingen henvendelser i forbindelse med for-høringen.

Første udkast til afgørelsen blev den 30. oktober 2025 sendt til ansøger og konsulent. Andet udkast til afgørelse blev fremsendt d. 24. november 2025.

Naboer inden for konsekvenszonen på 1.413 m og sagsparter fik ved brev af 18. december 2025 udkastet tilsendt, og blev orienteret om at de havde mulighed at indsende eventuelle kommentarer til Skanderborg Kommune indtil den 1. februar 2026, hvilket er de obligatoriske 30 dages høringsperiode + forlængelse på grund af juleferie i Skanderborg Kommune.

I høringsperioden modtog Skanderborg Kommune fem høringssvar. Høringssvarene fremgår af bilag 2, hvor også kommunens bemærkninger til høringssvarene er skrevet ind. Alle høringssvarene er desuden sendt til ansøger. Ansøgers bemærkninger er ligeledes med i bilag 3.

Høringssvarene har betydet, at der er kommet ekstra vilkår vedr. belysning og anvendelse af den nye vej nord om den nye stald, alarm på den nye gyllebeholder og ingen bakkende lastbiler vest for den nye stald i nat-perioden.

Afgørelsen om godkendelse af husdyrproduktionen Rødkildevej 3, 8660 Skanderborg, er truffet den 5. marts 2026, og offentliggøres på Skanderborg Kommunes hjemmeside [www.skanderborg.dk/bliv hørt](http://www.skanderborg.dk/bliv_hørt), den 6. marts 2026.

1.4 Klagevejledning

Der kan efter kapitel 7 i *Husdyrbrugloven* klages over kommunens afgørelse. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige senest 3. april 2026. Da 3. april 2026 er en helligdag (langfredag), udløber klagefristen den først kommende hverdag; 7. april 2026.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af nmkn.dk. Klageportalen ligger på borger.dk og virk.dk. Du logger på borger.dk eller virk.dk, typisk med Mit-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning. Udnyttelse af afgørelsen i klageperioden, og mens en eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Gebyret tilbagebetales, hvis:

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves
- 2) Klageren får helt eller delvist medhold i klagen
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi, klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis klager har indledt forhandlinger med ansøger og/eller kommunen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret – for eksempel hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Ifølge § 90 i *Husdyrbrugloven* kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden seks måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Følgende kan klage:

Ansøger, miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *Husdyrbrugloven*.

Afgørelsen er sendt til:

Go-Gris I/S

Michael Holding Hansen, SAGRO I/S

Borgere, som har henvendt sig i høringsfasen

Navn	E-mail
Styrelsen for patientsikkerhed, tilsyn og rådgivning Nord	trvest@stps.dk
Danmarks Naturfredningsforening	dnskanderborg-sager@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening	natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg lokalgruppe	skanderborg@dof.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund	oestjylland@sportsfiskerforbundet.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen	nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Danmarks Fiskeriforening	mail@dkfisk.dk
Forbrugerrådet	fbr@fbr.dk
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd	ae@ae.dk
Tåning Miljøforening	jeppesenhenning@gmail.com

1.5 Resume af godkendelse

1.5.1 Beskrivelse af det ansøgte projekt

Ansøger (Go-Gris) har for nuværende en slagtegriseproduktion på Rødkildevej 3, 8660 Skanderborg. Den nuværende godkendelse er givet til en årlig produktion på 12.894 slagtegrise 30-112 kg. Produktion har foregået i en række ældre stalde. Ansøger ønsker at udvide sin produktion af slagtegrise og i samme ombering, etablere en ny slagtegrisestald, samt en ny gyllebeholder. Der vil dog fortsat være en produktion i slagtegrisestalden fra 1996.

Indtil den nye slagtegrisestald er færdigetableret, vil der dog fortsat være produktion i de ældste stalde. Den nye slagtegrisestald vil blive etableret med en række teknologier, såsom luftrensere, punktudsugning og gyllekøling. I den nye slagtegrisestald vil der også blive etableret udleverings-faciliteter, foderlade og medarbejderfaciliteter.

Dyreholdet vil i nærværende godkendelse blive anmeldt som en flexgruppe med smågrise- og slagtegrise, hvorved ansøger har størst mulig fleksibilitet i sammensætningen af dyreholdet. Ejendommens produktionsarealer udvides fra 1.552 m² til 7.670 m².

1.5.2 Forurening og gener fra husdyranlægget

Som følge af en udvidelse af produktionsarealerne, vil lugtemissionen fra husdyrbruget ligeledes forøges. Der er lavet beregninger i Husdyrgodkendelse.dk, der viser at lugtgeneafstandene er overholdt til nærmeste nabo (uden landbrugspligt), samlet bebyggelse og byzone.

Øgede produktionsarealer, vil også give flere levesteder for fluer. Fluer bekæmpes ved at holde en god staldhygiejne, samt at tilføre rovfluer i gyllen. Den øgede husdyrproduktion vil også give flere transporter af foder, dyr og husdyrgødning, der er dog ingen naboer i nær tilknytning til ejendommens indkørsel fra Rødkildevej. Derfor vil den øgede mængde transporter ikke påvirker omboende væsentligt.

Ejendommen ligger i relativ god afstand til særligt følsomme naturområder, det nærmeste Natura-2000 område er beliggende 625 m fra nærmeste husdyranlæg. Fra husdyrbrug er der en ammoniakemission fra stalde og lagre. Der er fastsat en række krav i forhold til ammoniakdeposition på forskellige naturtyper.

Ejendommens totaldeposition er på 0,4 kg N/ha/år, hvor kravet om maksimal totaldeposition er 0,7 kg N/ha/år (uden kumulation).

Til nærmeste større naturområde, udenfor Natura-2000 (kategori 2 natur), er der krav om en maksimal totaldeposition på 1 kg N/ha/år, her er ejendommens totaldeposition på 0,1 kg N/ha/år. Ejendommens merdepositionen til nærmeste kategori 3 natur er 0,9 kg N/ha/år.

Alle ammoniakdepositionskrav er overholdt, og dermed er der ikke grundlag for stille yderligere vilkår som begrænser ammoniakemissionen yderligere fra produktionen.

1.5.3 Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

Den nye slagtegrisestald etableres i tilknytning til eksisterende husdyranlæg, der får ejendommen til at fremstå som én samlet enhed. Den nye slagtegrisestald vil blive etableret i farver og materialer, som ikke fremstår væsentlige skæmmende i landskabet. Placeringen af den nye stald, er valgt så de eksisterende skove og terrænforhold vest og syd for husdyrbruget, mindsker anlæggets fremtoning i landskabet.

Derudover bygges den nye stald ind i terrænet, så søkkelen højest kommer i kote 92, og der plantes skærmende læhegn nord og øst for den nye stald, som begrænser indsigten til anlægget og dermed påvirkningen af landskabet i det særligt landskabeligt område.

1.5.4 BAT

Den nye slagtegrisestald indrettes med delvist spaltegulv, der reducerer ammoniakemission i forhold til fulddrænede gulve. Der bliver etableret luftrenser og punktudsugning på den nye slagtegrisestald. Dette medvirker til at overholde kravet om ammoniakemission og lugtemission fra husdyrbruget. Derudover bliver der etableret gyllekøling i den nye stald, dette er dog ikke indsat som en miljøteknologi. Overskudsvarmen fra gyllekølingsanlægget bruges til opvarmning og udtørring.

For gyllebeholdere er der fast overdækning på to af ejendommens eksisterende gyllebeholdere. Der kommer ligeledes overdækning på den nye gyllebeholder. Sidstnævnte bruges dog ikke som en miljøteknologi i beregningerne i ansøgningssystemet.

1.5.5 Afgørelse

Samlet set overholder det ansøgte projektet kravene i Husdyrbrugloven og Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Den nye stald er i vidst muligt omfang tilpasset landskabet, således påvirkningen i det særligt landskabelige område bliver mindst mulig.

Skanderborg Kommune godkender dermed projektet med på de vilkår, som fremgår af denne afgørelse.

2. Ansøgning og Miljøvurdering

2.1 Lovgivningsmæssig baggrund

Når et husdyrbrug af den aktuelle type ønskes etableret, udvidet eller ændret til et staldareal med mere end 100m², skal anlægget vurderes i henhold til § 16a i *Husdyrbrugloven*. Denne godkendelse er således udarbejdet efter *Husdyrbrugloven*, hvori EU's VVM-direktiv³ og IE-direktiv⁴ er indarbejdet.

I godkendelsen er der redegjort for konsekvenserne af at udvide husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IE-direktivet.

2.1.1 Erhvervsmæssigt nødvendighed

Der søges som en et samlet staldanlæg til slagtegrise, med et samlet produktionsareal på 7.670 m². Det bliver en betydelig udvidelse af produktionsarealet på ejendommen, men ikke usædvanligt for erhvervet. Der er således Skanderborg kommunes vurdering, at staldanlægget kan betragtes som erhvervsmæssigt nødvendigt for at kunne drive en produktion af slagtegrise på ejendommen.

2.1.2 Tilknytning til eksisterende bebyggelse

Det nye staldanlæg opføres inden for 25-30 m fra den eksisterende slagtegrisestald på ejendommen. Omkring anlægget etableres en brand/arbejdsvej med en bredde på 6 m.

Området mellem de to stalde nord for den eksisterende stald bliver etableret som et samlet arbejdsområde for det samlede anlæg, som vil gøre, at det opleves som et samlet anlæg. Det nye anlæg er så stort, at det på den baggrund kan vurderes som placeret i tilknytning til eksisterende bebyggelse, selvom der er mere en 20 m mellem bygningerne.

Samtidig vil det være muligt at bevare minimum 90 m af den eksisterende øst/vest gående læhegn syd for den nye stald.

2.2 Beskrivelse af det ansøgte projekt

Det nye anlæg placeres nord for de eksisterende bygninger på ejendommen, med foderlade og luftrenseanlæg i den vestlige ende af den nye stald. Udleveringsrummet placeres midt på syd-siden af den nye stald. Der etableres en brand/arbejdsvej omkring hele den nye stald.

Anlægget bygges ind i terrænet, således den landskabelige oplevelse af området påvirkes mindst muligt. Derudover etableres et plantebælte langs den nordlige og østlige side af det nye anlæg, som ligeledes vil mindske den oplevede påvirkning af landskabet.

Der bygges en ny gyllebeholder i et område, hvor der i dag er nåletræsbevoksning, syd for den nye stald. Her vil den eksisterende beplantning så vidt muligt blive bevaret, og dermed virker skærmende, så kun den øverste del af teltoverdækningen vil kunne ses på afstand.

---

³ Rådets direktiv 85/337/EOF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet).

⁴ IE-direktivet (Industrial Emissions Directive) samler syv eksisterende direktiver om industriemissioner i ét direktiv.

Den nordligste af de eksisterende bygninger er en eksisterende stald til slagtegrise, hvor produktionen fortsætter. De sydligste af de eksisterende stalde tages ud af drift, når den nye stald tages i brug. Dette er stillet som vilkår for godkendelsen.

Figur 2-1 Oversigt over nye og eksisterende anlæg på Rødkildevej 3

2.3 Produktionsareal og husdyrhold

Husdyrbrugets produktionsramme fastsættes som et produktionsareal. Derudover har dyretyper og staldtyper, samt evt. anvendelse af miljøteknologier afgørende betydning for husdyrbrugets miljøbelastning.

Det samlede ansøgte produktionsareal på Rødkildevej 3, 8660 Skanderborg, bliver 770 m² i eksisterende stald og 6.900 m² i en ny stald til flexgruppe smågrise og slagtegrise (se tabel 2-1). Skanderborg Kommune stiller vilkår om, at det angivne produktionsareal, dyretyper og staldtyper skal overholdes.

Staldanlæggene kan med denne godkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne.

Tabel 2-1-1. Oversigt over stalde, dyretyper og produktionsareal på Rødkildevej 3, 8660 Skanderborg, under nudrift og ansøgt drift.

Staldnavn	Staldstørrelse, m ²	Dyre- og staldkategori	Produktionsareal, m ²
Slagtegrisstald, eksisterende	1.056	Flexgruppe, Slagtegrise og smågrise Fulddrænet (kummer under hele arealet)	770
Slagtegrisestald, ny	8.929	Flexgruppe. Slagtegrise og smågrise 25-49% fast gulv	6.900
I alt			7.670
Ældre stalde		Tages ud af drift	782

2.4 Anlæg og Beliggenhed

Husdyranlægget ligger samlet på adressen Rødkildevej 3, 8660 Skanderborg. Hele anlægget, herunder den ansøgte stald, ligger ca. 3,7 km sydvest for byzonen til Skanderborg og ca. 3,2 km syd for et sommerhusområde ved Mossø. Afstanden til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er ca. 500 mod vest (Rødkildevej 9), mens afstanden til samlet bebyggelse i landzone er 1000 m (Tåningvej 20).

2.4.1 Faste afstandskrav

I Husdyrbrugloven og Husdyrgødningsbekendtgørelsen er enslydende afstandskrav, som fremgår af tabel 2-2 nedenfor.

Tabel 2-2 Generelle afstandskrav jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen §§5 og 6 samt faktiske afstande fra anlægget

	Generelle afstandskrav, m	Aktuel afstand
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	34 m
Almene vandforsyningsanlæg	50	Ca. 3,4 km
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	19 m
Offentlig vej og privat fællesvej	15	250 m
Levnedsmiddelvirksomhed	25	Mere end 25 m
Beboelser på samme ejendom	15	45/64 m
Naboskel	30	20 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	Ca. 3 km
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	Længere end til byzone
Nabobeboelse uden landbrugspligt	50	Ca. 500
Nærmeste nabobeboelse med landbrugspligt		Ca. 120 m

Vejen fra den kommunale del af Rødkildevej til Rødkildevej 3 er privat vej, og dermed ikke omfatte afstandskravene.

Afstandskravet til naboskel er ikke overholdt, se afsnit 2.4.2 med dispensation.

Skanderborg kommune vurderer på den baggrund, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra anlægget begrænses til det niveau, som er opstillet i Husdyrbrugloven, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug samt de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

2.4.2 Dispensation til naboskel

Afstandskravet til naboskel mellem stalden og marken øst for den nye stald bliver ca. 20 m og er dermed mindre afstandskravet på 30 m.

Af landskabelige hensyn er det Skanderborg Kommunes vurdering, at stalden placeres bedst så langt mod øst som muligt, for på den måde at ligge så lavt i landskabet som muligt.

Arealet på den anden side af adgangsvej til Rødkildevej 3 og naboskellet er dyrket mark. Da der desuden er ca. 350 m fra naboskellet til beboelsen på nabo-matrikel, er det Skanderborg Kommunes vurdering at en afstand fra stald til naboskel på 20 m er uden væsentlig betydning. Derfor dispenserer Skanderborg Kommune hermed fra overholdelse af afstandskravet på 30 m til naboskel.

2.4.3 Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten på ejendommen omfatter to eksisterende gyllebeholdere, en ny gyllebeholder og en afhentningstank, som henholdsvis udgør et areal på 465+433+133+910 (ny) m². Volumen på gyllebeholderne bliver i alt (1.830+1.718+ 4.00+4.920 (ny) 9.240 m³. Se tabel 2-3.

Der er etableret teltoverdækning på de to eksisterende gyllebeholdere, som indgår som ammoniakreducerende tiltag i ansøgningen. Den nye gyllebeholder etableres også med teltoverdækning, da der er mindre end 300 m til nærmest nabo. men dette indgår ikke som et ammoniakreducerende tiltag i beregningerne i ansøgningen.

Der produceres op til 27.000 tons husdyrgødning fra staldene med slagtesvin, ved den maksimale produktion i alle staldene. Vaskevand og vandspild indgår i normtallene for de enkelte dyretyper. Det vil forudsætte en opbevaringskapacitet på ca. 20.000 m³, for at kunne rumme gødning fra 9 måneders fuld produktion.

Med krav om 9 måneders opbevaringskapacitet, vil det betyde, at der skal være plads til minimum ca. 20.000 m³ gylle. Det vil sige, at der, med den nye gyllebeholder, bliver lidt under halvdelen af den nødvendige kapacitet for at kunne opbevare gylle fra 9 måneders produktion af slagtesvin på Rødkildevej 3. Der er indgået aftale med Horsens Biogas om at de overtager den resterende del; op til 12.000 m³ gylle.

Tabel 2-3 Oversigt over opbevaringsanlæg og befæstede pladser, der anvendes fremover

Anlæg	Byggeår	m ² / m ³	Seneste 5/10 års beholderkontrol ⁵	Overdækning
Gyllebeholder	1987	491/1.718	26-10-2022	Telt overdækning
Gyllebeholder	1996	457/1.830	04-06-2019	Telt overdækning
Gyllebeholder	ny	910/4.920	-	Telt overdækning
Afhentningstank	1978	133/400	04-06-2019	Telt overdækning
Gyllekanaler i eks. stald	1996	930	-	-
Samlet opbevaringskapacitet		9.240 m ³		

Med fast overdækning på alle gyllebeholdere begrænses regnvand i beholderne, kapacitet som i stedet kan anvendes til at øge muligheden for at opbevare husdyrgødning.

Den nye gyllebeholder placeres på et sted, hvor det omkringliggende areal skråner mod sydøst, med Lundumskov bæk ca. 250 m derfra. Terrænet skråner mere eller mindre hele vejen fra gyllebeholderen til bækken, dog mindre end 6 grader, som jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen udløser krav om alarm. Da det er en stor gyllebeholder, og terrænet skråner i gennemsnit ca. 4 grader hen over de 250 m til bækken, er det Skanderborg Kommunes vurdering, at et uheld kan medføre alvorlig skade på bækken. Der er derfor stillet vilkår om, at der etableres alarm på den nye gyllebeholder, så uheld kan opdages hurtigt, og potentiel skade på bækken forhindres.

Ifølge *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst ni måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler. Sammen med aftale med Horsens biogas, om at overtage en del af affyllen, vurderer vi, at den beregnede opbevaringskapacitet til at være tilstrækkelig

2.4.4 Affald

Forøgelsen af dyreholdet vil medføre en større mængde døde dyr på ejendommen. Døde dyr afhentes af DAKA. Døde dyr samles vest for de eksisterende gyllebeholdere under kavaderdækker.

På ejendommen sorteres i de lovpligtige 10 fraktioner. Der er opstillet særskilte containere til pap/papir, hård plast, metal, glas, organiske affald, blød plast, farligt affald. Pt. er der aftale med Marius Pedersen om afhentning affald.

Farligt affald fx spraydåser samles i en container/klare plasticsække. Pt. er der aftale med Skanderborg Produkt om afhentning af dette. Øvrigt farligt affald, afleveres på Genbrugsplads og batterier i beholder til elektronikaffald fra Renosyd.

I den miljøtekniske redegørelse er det oplyst, at der ikke opbevares spildolie på ejendommen.

⁵ Jævnfør *Bekendtgørelse nr. 723 af 12. september 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand* (med senere ændringer), skal åbne og lukkede beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand på mere end 100 m³ kontrolleres mindst hver 10. år af en autoriseret kontrollør.

Opbevaring og bortskaffelse af affald skal følge det gældende regulativ for Skanderborg Kommune. Det kan til enhver tid ses på www.renosyd.dk.

Skanderborg Kommune vurderer, at opbevaring og bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes.

2.5 Lugt

Den primære kilde til lugt fra husdyrbrugets anlæg er fra ventilation af staldene. Afhængigt af vejrforholdene kan der forekomme lugtgener fra staldene. Der kan desuden forekomme lugtgener, når gyllen i gyllebeholderne omrøres i forbindelse med udbringningen - dette sker primært om foråret og sensommer.

Faktaboks

I *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* (bilag 3, pkt. B), er der fastsat lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E⁶ pr. m³ luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype. Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier med hensyn til de tre forskellige områdetyper netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OU_E pr. m³ luft ikke overskrides i mere end en procent af tiden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere en ammoniakemission på mere end 750 kg N/år. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Som en del af ansøgningen indgår, at hele året kommer de første 10 % af ventilationsluften gennem et kombineret kemisk- og biologisk luftrensesystem. Dette fjerner både lugt og ammoniak fra ventilationsluften. For at overholde lugtgenekravene i *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*, skal fjernes minimum 27 % af den samlede mængde lugt fra anlægget. Beregning af lugtgeneafstande på denne baggrund fremgår af tabel 2-4.

BAT-kravet til at fjerne ammoniak fra afkastluften er højere end rensekravet til lugt, og derfor bliver rensekravet for ammoniak styrende for, hvor meget luft der sendes gennem luftrenseanlægget. Dermed vil der i praksis blive fjernet mere lugt end de 27 % der er regnet med i ansøgningssystemet. Det er ikke beregnet hvor meget.

⁶ OU_E = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OU_E er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

Tabel 2-4 Beregnede lugtgene afstande i husdyrgodkendelse.dk, med 27 % lugt fjernet via luftrensning

Områdetype	Lugtgeneafstand, an-søgt drift, m	Faktisk afstand fra stald-anlægget, m
Byzone (Mossøbrå sommerhusområde), 5 OU	1.396	3.160
Samlet bebyggelse (Tåning), 7 OU	1.091	1.095
Enkeltbolig ⁷ , 15 OU	595	614

2.5.1 Staldsystem og dyrehold

Den nye stald bygges med delvist spaltegulv, med gyllekummer under spaltedelen af stierne. 10 % af ventilationsluften suges ud under spaltegulvet (punktudsugning), og sendes gennem et kombineret syre-biologisk luftrensefilter, før det kommer ud. Udsugning og rensning af luften på denne måde fjerner en væsentlig del af lugt og ammoniak fra afkastluften, og giver derudover et bedre indeklima i stalden.

De første 10 % af ventilationsluften sendes altid gennem luftrenseanlægget. Dermed fjernes tilstrækkeligt ammoniak og lugt til at produktionen lever op til kravene i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Når ventilationsbehovet stiger vil den resterende del af afkastluften bliver sendt ud via traditionelle afkast i taget.

Det kombinerede syre-biologiske rensefilter placeres i den vestlige ende af stalden. Der er stillet vilkår til drift og vedligeholdelse af luftrenseanlægget, som skal sikre at lugtgenekravene overholdes.

2.6 Andre potentielle nabogener

2.6.1 Skadedyr

Fluer i stor mængde kan give anledning til gener hos naboer, selvom disse ligger langt væk. Gyllekanaler og strøelse er gode udklækningssteder for fluerne. Det er oplyst, at der anvendes rovfluer i gyllekummerne. Dermed vurderes, at der ikke vil opstå gene for naboer.

I takt med, at dyreholdet forøges, vil der være risiko for en større mængde skadedyr på ejendommen. Da det drejer sig om lukkede stalde, samt foderet opbevares i lukkede fodersiloer, vil risikoen være begrænset. Derudover er det i ansøgningen beskrevet, hvordan der løbende vil være bekæmpelse af fluer og rotter.

De gamle stalde, som tages ud af drift; foderanlæg og foderkilder vil blive fjernet, og stalden vil blive renjort. Dermed begrænses risikoen for rottetilhold i den gamle stald. Hvis der alligevel skulle opstå et uacceptabelt tilhold af rotter, kan der efterfølgende bliver krav om yderligere sikring af bygningerne.

På den baggrund vurderer Skanderborg kommune, at der efter projektets gennemførelse ikke vil ske en væsentlig opformering af fluer og andre skadedyr på husdyrbruget.

⁷ Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter *Landbrugslovens* regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, indgår ikke.

2.6.2 Støv

Der vil forekomme støv fra staldventilationen og fra brug af foderblander, men det vurderes, at det ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboerne, da foderblanding primært foregår på en anden af bedriftens ejendommen og på Rødkildevej 3 sker håndtering og opbevaring af det færdigblandede foder i en lukket hal i vestenden af den nye stald. I den eksisterende stald forsætter driften, herunder blanding af foder uændret.

Derudover kan der opstå støvgener, når der kører tunge køretøjer på tilkørselsvejen, hvilket vil ske ofte ved så stor en produktion. I tørre perioder er der mulighed for at sprinkle vand på tilkørselsvejen, for at begrænse støvgener.

Da foderhåndtering sker i en lukket hal og der etableres skærmende beplantning omkring anlægget, vurderer Skanderborg Kommune, at risikoen for støvgener hos naboerne er begrænset.

2.6.3 Støj

Støjkilderne vil hovedsageligt være ventilationsanlæggene og foderanlægget inklusive transportsnegle for kornet, mølle og blandingsanlæg til den eksisterende stald, transporter til og fra ejendommen og et korn-tørningsanlæg i forbindelse med en eksisterende silo. Korntørningsanlægget bruges kun i høsten, når det er nødvendigt for at kornet kan opbevares i siloen.

Der kommer en del flere lastbiler til ejendommen, da der fremover skal hentes gylle to gang om dagen til biogas. Derudover bliver der levering af foder i vestenden af den nye staldbygning. Mange lastbiler har en bak-alarm. Nogle bak-alarmer afgiver så høj lyd, at max-støjkravet i nat-perioden måske ikke kan overholdes. Derfor er der stillet vilkår om, at der ikke må være bakkende lastbiler på pladsen vest for den nye stald i natperioden.

Derudover er der stillet vilkår om, at den nye vej, nord om det nye staldanlæg, kun må bruges i dagtimerne til indsamling af døde dyr, og hvis en håndværker i en personbil, har et ærinde i stalden. Derudover må vejen kun anvendes som brandvej.

Ud over en øget mængde lastbiler, er det kommunens vurdering, at støjkilderne i forbindelse med anlægget er almindeligt forekommende på et landbrug med husdyrproduktion, men at disse ikke vil være til gene for naboerne.

Ventilation og det indendørs foderanlæg vil være i drift hele døgnet, mens transporter til og fra ejendommen primært vil foregå i dagtimerne.

Med de stillede vilkår, vurderer kommunen, at husdyrbruget skal overholde støjgrænserne for ”Type 3. Blandet bolig og erhverv” i støjvejledningen nr. 5 / 1984. Disse støjgrænser er anbefalet af Miljøstyrelsen for landbrugsvirksomheder i det åbne land.

Der er opstillet et vilkår i forbindelse med støj, som kan komme i anvendelse, hvis der kommer klager over støj fra ejendommen.

2.6.4 Lys

Det er oplyst i ansøgningen, at der er udendørs belysning i forbindelse med udleveringsrampen på sydsiden af den nye stald, og ved den vestlige gavl, som er tændt efter behov.

Indendørs lys, som kan ses udefra, vil primært komme via vinduer på langsiden af den nye stald. Den afskærmende beplantning, som skal etableres af hensyn til de landskabelige hensyn, vil bidrage til, at lyset fra stalden ikke vil kunne ses på afstand.

Udendørs lys på syd-siden af den nye stald vil formentlig være skærmet af stalden, terrænet og den nye gyllebeholder, således det ikke vil kunne ses på afstand.

Udendørs belysning på den vestlige gavl, vil være afskærmet af terrænet mod vest, de eksisterende bygninger mod syd, og den nye bygning mod nord og øst.

Udendørsbelysning på den østlige gavl ville formentlig kunne ses på lang afstand. Der stilles derfor vilkår om, at der ikke må være udendørs belysning på den østlige gavl. Da der ikke er behov for udendørs belysning på nordsiden af den nye bygning og det potentielt kan ses på langs afstand, er der ligeledes stillet vilkår om, at der ikke må være udendørslys på nordsiden af den nye bygning.

På denne baggrund vurderes, at belysning i forbindelse med produktionen, ikke vil være til gene for naboer eller den landskabelige oplevelse i området.

2.6.5 Transporter til og fra ejendommen

Transporter til og fra produktionsanlægget er en del af den påvirkning det omgivende miljø kan blive påvirket af. Der findes én indkørsel til ejendommen, som sker fra Tåningvej, ind ad Rødkildevej og herfra en privat grusvej ind til ejendommen.

Tabel 2-5 Estimeret antal transporter til og fra ejendommen

Transport-type	Antal transporter, nudrift	Antal transporter, ansøgt drift	Forskel i antal transporter/år
Husdyrgødning til udbringning, traktor	130/år	290/år	160
Husdyrgødning, til biogas	Ingen	2 gange dagligt => ca. 700 om året	700
Foder, lastbil	30/år	1 gange dagligt man-fre => 260 om året	230
Dieselolie	1 gang/halvår	1 gang/halvår	0
Handelsgødning	2 gange/år	2 gange/år	0
Dyr til ejendom, Lastbil	23 gange/ år	En hver uge => 52/ år	29
Døde dyr, afhentning, lastbil	2-3 gange om ugen => 150/år	Hver dag=> 365 /år	215

Transport-type	Antal transporter, nudrift	Antal transporter, ansøgt drift	Forskel i antal transporter/år
Dyr til slagtning, lastbil	2 gange/uge=100/år	5 gange hver uge = 260	160
Affaldsfraktioner, uge afhentning	Hver 14. dag=> 26/år	Hver 14. dag =26/år	0
Øvrige (personale mv.)	988/ år To medarbejdere * 7 dage =14 Tre fragt/uge To gods/ uge ⇒ 19 div/uge =988/år	988/ år To medarbejdere * 7 dage Tre fragt/uge To gods/ uge ⇒ 19 div/uge =988/ år	0
I alt	410 lastbiler/traktor/ år => 1,1/dag	1905 lastbil el traktor/ år = 5,2/dag	1.494 /år => 4,1 /dag

Det samlede antal transporter til og fra produktionsanlægget øges med ca. 1.500 transporter/år (ca. 4,1 transporter/dag) formentlig nogenlunde jævnt fordelt over året i forbindelse med projektets gennemførelse fremgår af tabel 2-5. Forøgelsen af antallet af transporter i forbindelse med udvidelsen vil alle være lastbiler/traktorer.

Det vil være en betydelig forøgelse af transporter til og fra ejendommen. Antallet af transporter er inden for det normale til den type virksomhed. En transport er i afgørelser fra Miljø- og Fødevareklagenævnet defineret som én leverance/et læs, som omfatter både ud- og hjemkørsel.

I 2017 er foretaget en trafiktælling på Tåningvej ved den nordlige indkørsel til Tåning. Her blev registreret en gennemsnitlig årsdøgn trafik på 631, herfra 67 lastbiler. I 2022 var en trafiktælling på Tåningvej, syd for Tåning (omtrent ud for Tåning vej 36), som viste en årsdøgntrafik på 390, heraf 10 lastbiler.

Fra Tåningvej og til anlægget på Rødkildevej 3 passerer ingen boliger. Der er ingen skole i Tåning. Der foreligger ikke en aktuel vurdering af Tåningvej om den er vurderet trafikfarlig ift. klassetrin. Som udgangspunkt vurderes veje kun såfremt der foreligger en konkret henvendelse vedr. ønske om befordring jf. de afstandskriterier der er beskrevet i Folkeskolelovens §26.

En foreløbig vurdering af Tåningvej vil resultere i at vejen sandsynligvis klassificeres som trafikfarlig 0.-6. kl. Dette er hovedsageligt på baggrund af vejens bredde samt de sving og bakker med begrænset oversigt der er på strækningen. En øget andel af trafik, herunder en øgning på 3-4 lastbiltransporter fra Rødkildevej, vil ikke ændre på den foreløbige vurdering. En endelig skolevejsvurdering ville skulle foretages i samarbejde med og godkendelse af politiet.

Da der er eksisterende skolebusrute i området, som betjener Tåning og oplandet omkring Lille Tåningvej vil en skolevejsklassificering ikke medfører signifikante ændringer.

Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes. Vi ser derfor ingen grundlag for at regulere transporterne på husdyrbrugets interne veje eller tidspunkter for færdsel med tung trafik på de interne veje.

Dog må der ikke være bakkende lastbiler på pladsen vest for det nye staldanlæg i natperioden, og vejen nord om det nye anlæg er som udgangspunkt en brandvej, men kan benyttes i dagtimerne til indsamling af døde dyr, og hvis en håndværker i en personbil har et ærinde i stalden.

Færdsel på offentlig vej er omfattet af færdselsloven, hvor politiet er myndighed, og kan derfor ikke reguleres i denne godkendelse.

2.7 Jord, grundvand og overfladevand

Risiko for forurening af jord, grundvand og overfladevand er som udgangspunkt sikret via anden lovgivning.

2.7.1 Jord og grundvand

Anlægget er placeret uden for et område udpeget som følsomt drikkevandområde.

Skanderborg kommune vurderer, at den en gældende bekendtgørelse om olietanke sikrer mod olieforurening af jord og grundvand. I ansøgningen er det oplyst, at der ikke opbevares spildolie på ejendommen.

Ligeledes vurderer Skanderborg Kommune, at når reglerne for opbevaring og anvendelse af sprøjtemidler overholdes og retningslinjer i kommunale indsatsplaner følges, sikres både jord, grundvand og overfladevand mod forurening.

Sanitært spildevand fra medarbejder-faciliteter kobles på det eksisterende nedsivningsanlæg på Rødkildevej 3. Dette er anlæg er allerede nu godkendt med tilstrækkelig kapacitet. Vaskevand fra staldene ledes til gyllebeholder.

2.7.2 Håndtering af overfladevand

Fremover bliver tagfladerne på ejendommen 9.200 m² tagflade på den nye stald og de befæstede arealer 400 m² ved den vestlige gavl af den nye stald. I gennemsnit falder der ca. 0,7 m³ regnvand/m².

Tagvand fra de eksisterende stalde løber i dræn mod vest, mens tagvand fra stuehus og medarbejderboliger løber i dræn mod øst.

Det undersøges om tag- og overfladevand fra det nye anlæg kan nedsives, eller skal udledes til dræn, eventuelt via et forsinkelsesbassin. Der skal være opnået tilladelse til og etableret den tilladte håndtering af regnvand fra tage og befæstede arealer fra det nye anlæg, inden den nye stald tages i brug. Dette er stillet som vilkår for godkendelsen.

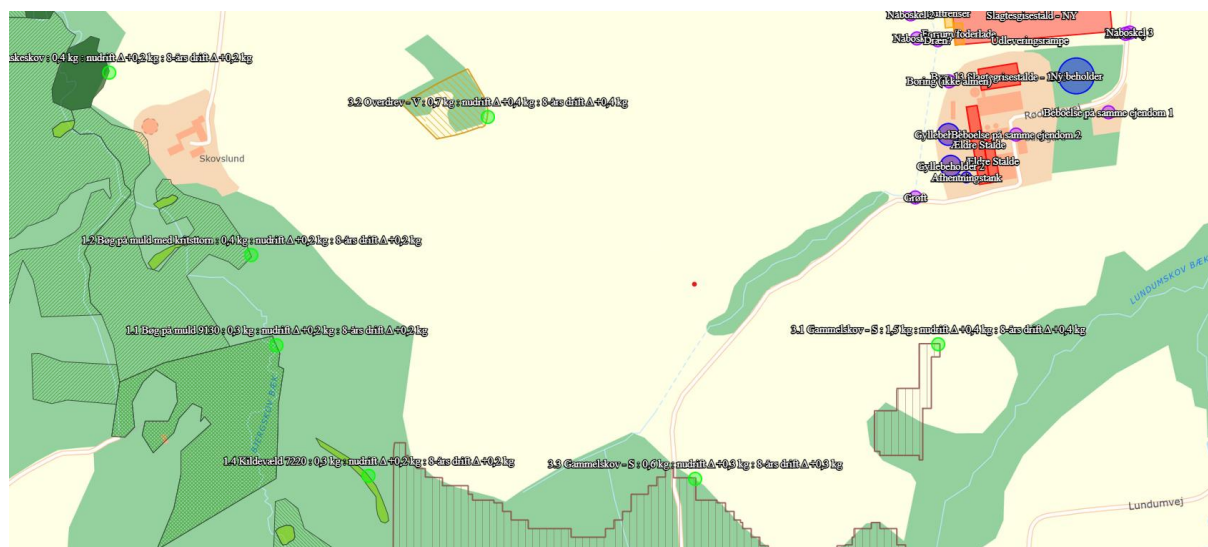
2.8 Natur

Af tabel 2-6 fremgår størrelsen af den samlede ammoniakemission i nudrift og ansøgt drift fra stald og gødningsoptbevaringslager, som den er beregnet med beregningsmodellen i IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk (skema 248724). Med denne godkendelse vil ammoniakemissionen stige med 6.154,6 kg NH₃-N pr. år.

Baggrunds depositionen i området er 11,1 kg N/ha/år.

Tabel 2-6 Beregnet ammoniak emission fra de ansøgte staldanlæg

Ammoniakemission	Kg kvælstof (N) pr. år
Nudrift	3.816,6
Ansøgt drift	9.971,2
Meremission, som følge af udvidelsen:	6.154,6

Figur 2-2 De nærmeste punkter, der er beregnet ammoniakdeposition til

Faktaboks

Hovedparten af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfald) fra et husdyrbrug vil - afhængigt af flere forhold - på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition, som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for oprettholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere ammoniakdepositionen i forhold til omkringliggende natur.

I henhold til § 7 i *Husdyrbrugloven* er etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsoptbevaringsanlæg på husdyrbrug ikke tilladt, hvis anlægget ligger i en afstand på mindre end ti meter til, eller helt eller delvis inden for, nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) eller nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **uden for** internationale beskyttelsesområder.

Jævnfør *Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* bilag 3, inddeles naturtyperne, omfattet af *Husdyrbrugslovens* § 7, i tre kategorier:

Kategori 1-natur. Naturområder beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt af Naturstyrelsen.

Kategori 2-natur. Naturområder beliggende **uden for** internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: højmoser, lobeliesøer, heder større end ti ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens*⁸ § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af *Naturbeskyttelseslovens* § 3.

Kategori 3-natur. Ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1- og 2-natur: heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter *Naturbeskyttelseslovens* § 3, og ammoniakfølsomme skove, der er beliggende **uden for** de internationale naturbeskyttelsesområder.

Der er fastsat forskellige beskyttelseskrav i forhold til de forskellige naturtyper. Den tilladte maksimale **total**deposition fra et husdyrbrug til kategori 1-natur er afhængig af antallet af husdyrbrug i nærheden (Antallet af andre husdyrbrug i området er defineret efter nærmere regler om vurdering af kumulation). Hvis der ikke er andre husdyrbrug, må der fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, være en **total**deposition på 0,7 kg N pr. ha pr. år. Er der ét husdyrbrug ud over husdyrbruget, der søger, falder den tilladte **total**deposition til 0,4 kg N pr. ha pr. år, og endelig, hvis der er mere end ét husdyrbrug udover husdyrbruget der søger, må **total**depositionen fra husdyrbruget, der søger om en miljøgodkendelse, maksimalt være 0,2 kg N pr. ha pr. år.

Den maksimale tilladte **total**deposition til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, mens den maksimale tilladte **mer**deposition til kategori 3-natur som udgangspunkt er 1,0 kg N pr. ha pr. år.

Kommunen kan i konkrete tilfælde tillade en merdeposition til kategori 3-natur, der er større end 1,0 kg N pr. ha pr. år, men kan ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N pr. ha pr. år. Kommunen skal efter nærmere kriterier foretage en konkret vurdering af, om der er tale om særlige regionale eller lokale naturinteresser og af, om der skal stilles krav til den maksimale kvælstof-merdeposition.

2.8.1 Natura 2000, kategori 1 natur

Faktaboks

EU har udpeget naturområder, som er særligt værdifulde, set i et europæisk perspektiv. Områderne kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for habitat- og fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Såfremt marker er helt eller delvist beliggende inden for habitatafgrænsningerne skal ændringer i dyrknings- og gødningsintensiteten anmeldes til den kommune, hvori marken er beliggende.

Nærmeste kategori 1-natur er i Yding Skov og Ejer Skov, en Elle- askeskov, som ligger ca. ca. 700 m km vest for anlægget.

⁸ *Loubekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 af lov om naturbeskyttelse* (med senere ændringer).

Det skrappeste afskæringskriterie for totaldeposition er 0,2 kg N/ha/år, hvilket gælder for husdyrbrug, hvor der er mere end et andet husdyrbrug som påvirker samme naturområder. Når der ikke er andre husdyrbrug i nærheden, er afskæringskriteriet en total deposition på 0,7 kg N/ha/år. Depositionen som følge af den ansøgte produktion er beregnet til 0,4 kg N/ha/år, og overholder dermed afskæringskriteriet.

Der findes ikke andre husdyrbrug, som påvirker samme naturområde. Kravet er dermed, at den maksimale deposition til kategori 1 natur må være 0,7 kg N/ha/år

Da naturområderne i det nærmeste Natura2000 område ikke påvirkes af emissioner direkte af det ansøgte anlæg, vurderes det, at ingen Natura2000 områder vil blive påvirket af projektet. En nærmere beskrivelse af områderne er derfor undladt.

2.8.2 Anden beskyttet natur, kategori 2 og 3 natur

Nærmeste kategori 2 natur ligger længere væk, end de nærmeste kategori 3-naturområder. Her er den samlede deposition beregnet til op til 0,1 kg N/ha/år. Dermed er kravet til kategori 2 natur overholdt.

Indenfor 300-1000 meter fra anlægget ligger flere § 3 beskyttede områder, dels et mindre overdrev (kategori 3 natur) ca. 500 vest for anlægget, og dels gammel skov (kategori 3 natur) ca. 300 m syd for anlægget. Derudover er beregnet deposition til en eng (kategori 3 natur) ca. 800 m sydvest for anlægget.

Alle steder med kategori 3 natur er mer-depositionen beregnet til under 1 kg N/ha/år. Total-depositionen inklusiv baggrundsdepositionen er på alle lokaliteter, der er beregnet deposition til, under eller kun lidt over den nederste grænse i tålegrænse-intervallet, se tabel 2-7.

Dermed har kommunen ikke grundlag for at stille krav om reduktion af depositionen til disse naturområder. Andre naturområder ligger længere væk, og derfor vil mer-depositionen hertil være mindre.

På den baggrund er ingen af naturområderne nærmere beskrevet og vurderet her.

Tabel 2-7 Beregnet deposition på nærmest beskyttet natur i de tre kategorier

	Tålegrænse	Mer-deposition fra sidste udvidelse til ansøgt, kg N/ha/år	Total-deposition, kg N/ha/år	Total-deposition inkl. baggrundsdeposition på 11,1 kg N/ha
Elle- askeskov, kat 1	10-20 kg	0,2	0,4	11,5
Overdrev mod vest (kat 2)	10-20 kg	0,0	0,1	11,2
Gammel skov, NV (kat 3)	10-15 kg	0,9	1,3	12,4
Eng mod sydvest (kat 3)	15-25 kg	0,5	1,0	12,1
Gammel skov, syd (kat 3)	10-15 kg	0,4	1,5	12,6

Faktaboks

En skov er defineret som et areal, der er større end ½ ha og mere end 20 m bred, som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer.

En skov er ammoniakfølsom, når:

- der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
- skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
- der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25, og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.

Årsagen til at gamle skove er ammoniakfølsomme er, at både løv- og nåleskov har en tålegrænse for kvælstofdeposition på 10-20 kg N/ha/ år. Det, som kan skades i skoven, er dels vækstforhold og plantearter via ændringer i jordbundskemien, dels andre følsomme organismer, og endelig i ekstreme tilfælde selve træernes bladvæv og andre planters væv.

Ændring af jordbundskemien har normalt kun uvæsentlig betydning i skov plantet på tidligere landbrugsjord, idet den tidligere kalkning, pløjning og gødskning under landbrugsdyrkningen modvirker ændringerne. I gamle skovområder, som ikke er etableret på tidligere landbrugsjord i de sidste par hundrede år, er jordbunden derimod følsom.

Skov opstået ved tilgroning af naturarealer for mindre end ca. 200 år siden indtager en mellemstilling. Ved en vurdering af ammoniakfølsomhed har det derfor betydning, om skoven har en jordbund, som har båret skov i kort eller lang tid. Jo længere tid, des mere følsom. Hvis jordbunden har været dyrket som landbrugsjord, inden skoven blev etableret og inden for de sidste par hundrede år, er jordbunden mindre følsom.

For at kunne afklare om en skov er ammoniakfølsom, indhentes yderligere oplysninger. Jf. den ovenfor nævnte definition på ammoniakfølsom skov er det således nødvendigt at indhente oplysninger om, hvorvidt der har været skov på arealet i lang tid (mere end 200 år), eller at indhente oplysninger om, hvorvidt der er naturskovsindikerende eller gammelskovsarter i skoven.

Oplysninger om hvilke skove, der har gammel skovjordbund, må sammenstilles ud fra tilgængeligt kortmateriale. Hvis skoven både findes på kort fra ca. 200 år siden og i dag, og der ikke er kort, der viser, at skoven i mellemtiden var væk i en periode, må skoven anses for at have gammel skovjordbund. Selve træernes alder i skoven spiller kun en rolle, hvis nogle af dem er over 200 år. I så fald er der også tale om gammel skovjordbund. Oplysninger om hvilke skove, der er selvgroede på tidligere uopdyrket naturareal, må søges på tilsvarende vis ved at sammenholde data fra kort.

Desuden vil der være tale om en ammoniakfølsom skov, hvis den rummer en eller flere af de arter, der er naturskovindikerende eller gammelskovsarter, og som er på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovloven. Det følger heraf, at en skov godt kan være ammoniakfølsom, fordi den rummer naturskovindikerende eller gammelskovsarter, selv om der ikke har været skov på arealet i meget lang tid – mere end 200 år. I de fleste tilfælde vil en skov, der rummer sådanne arter, dog være en gammel skov.

2.8.3 Bilag IV arter

Faktaboks

Af EF-habitatdirektivets⁹ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder/habitat-områder eller udenfor. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder.

Den eneste bilag IV art, der findes i området, og som kan være relevant i forbindelse med de ansøgte stalde, er stor vandsalamander. Stor vandsalamander har kendte, men spredte forekomster i området. Stor vandsalamander yngler i rene vandhuller, og kan bruge alle vandhuller som rastesteder. Den overvintrer på land.

Ammoniakdepositionen fra produktionen til vandhuller i nærheden vurderes at være ubetydelig i forhold til den næringsstofftilførsel, der sker med vand fra omkringliggende marker. Stor vandsalamanders levesteder vurderes dermed ikke at blive påvirket af projektet.

Arter af flagermus kan også forekomme, men er ikke relevante i forbindelse med nærværende udvidelse, da der ikke vil være indgreb i potentielle yngle- og rasteområder for flagermus.

Da staldene bliver etableret i tilknytning til det eksisterende anlæg på landbrugsjord, vurderes det ansøgte projekt ikke at påvirke nogen bilag IV arter negativt.

2.9 Landskabelige- og kulturhistoriske værdier

2.9.1 Landskab

Husdyrbrugets beliggenhed skal vurderes i forhold til forskellige udpegninger og beskyttelseshensyn i kommuneplanen og fredninger m.v. Det vil sige relevante bygge- og beskyttelseslinjer, fredede fortidsminder, beskyttede sten- og jorddiger, fredede områder samt landskabelige og kulturhistoriske værdier.

Faktaboks

Bevaringsværdige landskaber

Landskaberne i Skanderborg Kommune er meget varierende med forskellige landskabelige værdier. Fra det kuperede dallandskab øst for den jyske højderyg til det flade slettelandskab med hede og plantager vest for højderyggen. De bevaringsværdige landskaber i kommunen er udpeget i kommuneplanen ud fra forskellige grundlag, hvorfor de forskellige tiltag, for at beskytte dem, ikke er ens.

I Kommuneplan'21 for Skanderborg Kommune er der udpeget bevaringsværdige landskaber, hvor der er tale om både "værdifulde landskaber" og "uforstyrrede landskaber", som i nogle områder er sammenfaldende.

I kommuneplanen er der foretaget en afvejning af landskabsinteresserne i hele kommunen. Det betyder, at det er de vigtigste landskabelige bevaringsværdier i kommunen, der skal bevares og beskyttes.

⁹ EF-habitatdirektivet fra 1992 (*Rådets direktiv 92/43/EOF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter* (med senere ændringer)).

Det vil sige de landskaber, der i kraft af dramatik, mangfoldighed eller monotoni besidder en særlig fortælleverdi, æstetisk værdi eller rekreativ værdi.

De "*værdifulde landskaber*" er landskaber, som rummer en stor fortælleverdi, f.eks. ådalene i de store åsystemer med deres søer og dalstrøg, bakkeøerne på smeltevandssletterne samt hederne og plantagerne. I de værdifulde landskaber kan man ofte aflæse hvordan landskabet er skabt, f.eks. er Søhøjlandet mod øst stærkt præget af den sidste istid, isens bevægelser og isens afsmeltning.

De "*uforstyrrede landskaber*" er landskaber, som generelt er almindelige, sammenhængende landskabsområder i det åbne land og er præget af landbrug og skovbrug, mindre landsbyer, bebyggelser og småveje m.m., spredt i landskabet. At landskabet er uforstyrret betyder, at landskabet som udgangspunkt, ikke er visuelt og støjmæssigt påvirket af større tekniske anlæg som f.eks. større el-ledningsnet, veje, store produktionsanlæg, vindmøller, master, større virksomheder og større by- og sommerhusområder.

Geologiske værdier

I Kommuneplan'21 for Skanderborg Kommune er der også udpeget "*geologiske bevaringsværdier*".

Geologiske værdier omfatter lag i jorden eller sammenhængende landskabsformer, også kaldet profiler. De har betydning for forskning, undervisning og fortællingen om landskabets tilblivelse. Det er derfor vigtigt, at der er adgang til de geologiske værdier, og at de ikke bliver sløret af beplantning, byggeri og andre former for anlæg.

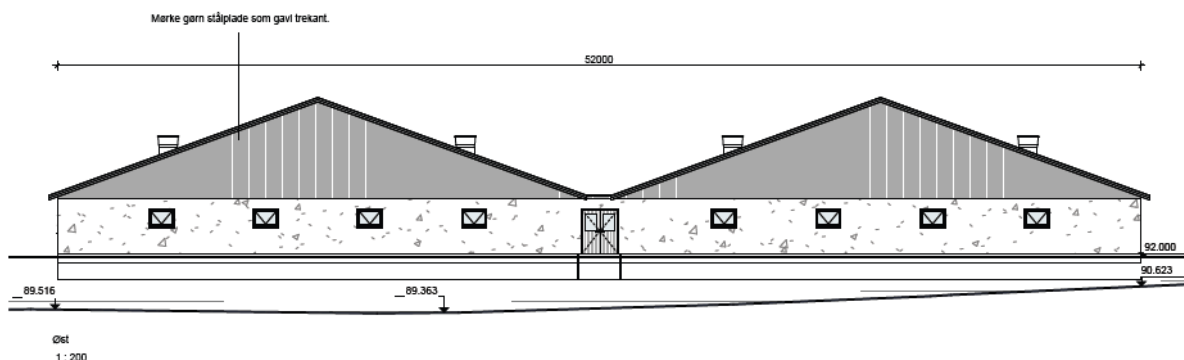
De fleste geologiske værdier indeholder betydelige fortællinger om en egn's natur og kultur. Skanderborg Kommune rummer fortællingen om isens betydning for landskabets dannelse. "Det midtjyske Søhøjland" mellem seneste istids hovedopholdslinje og den Østjyske Israndslinje.

Det ønskede byggeri, vil ifølge det oplyste, komme til at ligge i tilknytning til de eksisterende bygninger, og vil have en udformning og udseende, som svarer til de eksisterende bygninger, dog større. Slattevinestalden opføres nord for de eksisterende stalde og parallelt med disse.

Det nye anlæg ligger uden for særligt beskyttede kulturområder, uden for fredede områder, uden for alle bygge- og beskyttelseslinjer, bort set fra skovbyggelinjen, som det nye anlæg ligger delvist inden for. Da der er tale om et byggeri nødvendigt for landbrugserhvervet, er der ikke krav om dispensation fra skovbyggelinjen.

For at sikre at oplevelsen af landskabet bevares bedst muligt, er der stillet vilkår for godkendelsen, som skal sikre, at det nye anlæg placeres så lavt i landskabet som muligt. Det nye anlæg skal indbygges i terrænet for at syne mindst muligt set på afstand. Der skal desuden plante skærmende læhegn nord og øst for det nye anlæg, på det nuværende terræn.

Det eksisterende anlæg på ejendommen ligger med soklen i kote 94. Tilkørselsvejen øst for det nye anlæg ligger i kote 88. Den nye stald bygges i kote 92.

Figur 2-3 Bygningen set fra øst, med nuværende og kommende terræn angivet

Det nye anlæg bygges, så soklen bliver i kote 92. Der graves af i den vestlige ende og lægges på i den østlige ende.

Der er foretaget en beregning af jordbalancen, som viser, at der graves omtrent samme mængde af i vest og i forbindelse med etablering af gyllebeholder, forsinkelsesbassin, luftkanaler mv. som der lægges på i øst, således sokkel-koten på den nye stald maksimalt bliver kote 92, se tabel 2-8.

Tabel 2-8 Beregnet jordbalance

	Afgraves, m ³	Behov for opfyld i østende af ny stald, m ³
Vestende af ny stald	6.074	-
Ny gyllebeholder	920	-
Fortank	116	-
Sokkelafgravning	130	-
Luftkanal	2.365	-
Forsinkelses bassin	2.155	-
	11.760	10.030

Samlet set bliver der et overskud på godt 1.730 m³ rå-jord og ca. 4.525 m³ muldjord. I det omfang den overskydende jord bruges til terrænregulering/lægges ud på marker, skal der søges og opnås landzonetiladelse. Dette er stillet som vilkår for godkendelsen.

Det stilles som vilkår for godkendelsen, at soklen/grundplan i den nye stald højest må være i kote 92, eller lavere. Derudover er der stillet vilkår om skærmende beplantning omkring det nye anlæg. Beplantningen mod syd skal så vidt muligt bevares, der etableres ny, slørende beplantning mod nord og øst, jf. beplantningsplan, se figur 2-4 og visualisering på figur 2-5.

Figur 2-4 Beplantningsplan

Figur 2-5 Visualisering af det nye staldanlæg med opvokset skærmende beplantning. Set fra indkørslen til Rødkildevej fra Tåningvej

Når de stillede vilkår er overholdt, er kommune vurdering, at påvirkningen af landskabet begrænses til et acceptabelt niveau.

2.10 BAT

Faktaboks

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakemission og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IE-direktivet), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-

dokumenter¹⁰ ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IE-direktivet omfatter.

Miljøstyrelsen har udarbejdet Teknologiblade¹¹, hvori dokumenteret teknik er beskrevet, og hvori der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store merudgifterne eventuelt vil være.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er derudover fastlagt BAT-standardvilkår for de gængse husdyrproduktionsgrene, der beskriver en emissionsgrænseværdi for ammoniak som udtryk for en given husdyrproduktions opnåelige BAT-niveau. BAT-niveauet kan opnås ved brug af de dokumenterede teknikker, som er beskrevet i de nævnte Teknologiblade.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse.

Ikke-IE brug med mere end 750 kg N/år i ammoniak emission, skal overholde BAT-ammoniak emissionen fastlagt i bekendtgørelsen.

IE-brug skal overholde BAT-ammoniak emissionskravet samt redegøre for miljøledelse, management (godt landmandskab), og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning.

IE-brug er:

- Flere end 750 stipladser til søer
- Flere end 2.000 stipladser til slagtesvin over 30 kg
- Flere end 40.000 stipladser til fjerkræ

2.10.1 Ammoniak

Der er metodefrihed i forhold til valg af staldtype og miljøteknikker, når BAT-ammoniak kravet skal opfyldes.

I dette tilfælde anvendes:

- Stald med delvis spaltegulv i den nye stald
- Punktudsugning med kombineret syre- og biologisk luftrensning, som minimum i 12 ud af 15 staldafsnit
- Teltoverdækning på gyllebeholdere, som minimum på de to største af de eksisterende gyllebeholdere

Dette er stillet som vilkår for godkendelsen.

I national lovning er fastsat, at der skal ske hyppig udslusning af gylle fra grise-stalde. Dette er også med til at begrænse ammoniakfordampningen fra stalden.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er fastlagt emissionsgrænseværdier for husdyrbrug. Både BAT-krav og den faktiske ammoniak emission for bedriften beregnes i ansøgningssystemet. BAT-kravet til eksisterende og nye staldafsnit er forskellige, og derfor indgår den eksisterende stald, som "Eksisterende staldafsnit" og den nye stald som "Nyt staldafsnit" i beregningen af BAT-kravet. For den samlede bedrift

¹⁰ Rammerne for dette BREF-dokument, der vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er baseret på punkt 6.6 i Bilag 1 i IPPC-direktiv 96/61/EF om *Anlæg til intensiv fjerkræ- eller svineproduktion med mere end a) 40.000 pladser for fjerkræ, b) 2.000 pladser for slagtesvin (over 30 kg) eller c) 750 pladser for søer.*

¹¹ Teknologiblade er en samling af blade, som Miljøstyrelsen har udarbejdet med vejledende beskrivelser af tekniske løsninger, som kan begrænse forurening fra husdyrproduktion. Teknologiblade er dels opdateringer af gamle "BAT-byggeblade" og dels helt nye.

er ammoniakemissionen ved anvendelse af BAT beregnet til maksimalt at måtte være 9.852 kg N/år (BAT-kravet).

Ammoniakemissionen for det ansøgte projekt er beregnet til 9.831 kg N/år. BAT-kravet for ammoniakemission er dermed opfyldt.

Samlet set vurderer kommunen, at produktionen overholder krav til BAT for stalden.

2.10.2 Fodring

Fodring af dyr på IE-brug skal tilpasses dyrene, så udnyttelsen af foderet optimeres dyrenes forskellige vækst/livs faser. På den baggrund anvendes minimum to forskellige foderblandinger i produktionen.

For at øge dyrenes udnyttelse af fosfor i foderet, og dermed begrænse mængden af fosfor i gødningen, skal der anvendes minimum enkelt dosis (100 %) fytase.

Da både anvendelse af fase-fodring og fytase er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (§36), er der alene stillet vilkår under Egen Kontrol, om at der ved tilsyn, skal kunne fremvises dokumentation for at dette overholdes.

2.10.3 Vand- og energiforbrug

For at leve op til BAT er der krav om, at forbruget af vand og energi optimeres. For at kunne følge op på dette, er det nødvendigt at registrerer forbruget. Nuværende forbrug og estimeret fremtidigt forbrug fremgår af tabel 2-9.

I den miljøtekniske redegørelse er redegjort for, hvad der bruges energi til, og hvilke indsatser der gøres for at begrænse forbruget.

Tabel 2-9 Oversigt over forbrug af vand og energi nu og estimeret forbrug ved ansøgt drift.

	Forbrug, nudrift	Forbrug, ansøgt
Vand til produktionen, m ³	7.500	25.000
Elforbrug, kWh	180.600	900.00
Dieselolie, l	12.000	15.000

Vand indvindes fra egen boring. Tilladelsen til indvinding blev fornyet i februar 2025, hvor det øgede behov kan rummes indenfor.

Vand- og foderforsyning tjekkes dagligt for lækager. Reparationer udføres omgående, hvis der opdages lækage. Ved hver vask og inden der sættes nye grise ind, foretages et grundigt tjek af alle installationer.

Overskud fra gyllekøling bruges til opvarmning af bolig og udtørring af stalde mv., hvilket er årsagen til, at forbruget af dieselolie ikke stiger i samme grad som produktionen.

Det vil være i ejers interesse, at minimere driftsomkostningerne med hensyn til forbrug af energi, hvorfor Skanderborg Kommune antager, at der ikke vil blive forbrugt mere energi end nødvendigt på ejendommen. Der stilles vilkår under Egen Kontrol, om, som minimum, årlige registreringer af forbruget.

2.10.4 Management og miljøledelse

I den Miljøtekniske redegørelse er beskrivelse af, hvordan driften af ejendommen lever op til ”Godt landmandskab”.

Beredskabsplanen gøres tilgængelig for alle med ærinde i staldene ved, i form af laminerede ark, som hænges op i forrummet til staldene. Derudover har alle medarbejdere adgang til en app-løsning, hvor APV, logbøger mv. er tilgængeligt for alle.

Alle ansatte introduceres grundigt til deres arbejde, primært via sidemandsoplæring, herunder at der overalt på virksomheden skal være rent og ryddeligt. Alle medarbejdere er desuden på grundkursus via SEGES’s uddannelsesprogram.

Der skal udarbejdes oplæringsmateriale, som skal være tilgængeligt for personalet.

Affald sorteres og bortskaffes via affaldscontainere til hver af de ti lovpligtige affaldsfraktioner. Se afsnit om affald.

Der udarbejdes gødningsplaner og der er tilstrækkelige opbevaringskapacitet, så gødningen kan anvendes, når det mest optimalt for plantevæksten.

Gylle vil blive opbevaret i gyllebeholdere med tætsluttende og lukket teltoverdækning

Der er udarbejdet et miljøledelsessystem, jf. reglerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der som minimum indeholder:

- En miljøpolitik, med afsæt i de aktuelle miljøforhold
- Fastsatte miljømål
- En handlingsplan for miljømålene
- En årlig evaluering af miljøarbejdet, inkl. en gennemgang af miljøledelsessystemet

Bilag 1. Ny stald med oprindeligt terræn

